

Rede Opening Academisch Jaar
Maandag 2 september 2013
Universiteit voor Humanistiek
Prof. dr. Gerty Lensvelt-Mulders, rector

Welkom op deze feestelijke opening van het academisch jaar 2013-2014. Een speciaal welkom voor onze gasten, prof Bart Berden, bijzonder hoogleraar Ziekenhuisbeleid aan Tilburg University, en voorzitter van de raad van bestuur van het Elisabethziekenhuis aldaar. Welkom ook Sarah Naghib en Jeanette van de Kamp, student en alumnus van de opleiding Zorgethiek en Beleid, zij zullen vandaag een column zullen uitspreken, en Jo-Anne Vissers en Jaap Bouma die op een bijzondere manier de muzikale omlijsting gaan verzorgen. Welkom toehoorders van buiten de UvH, vertegenwoordigers van de werkvelden, de Raad van Toezicht en het Humanistisch Verbond.

Welkom nieuwe studenten en medewerkers, ik hoop dat jullie je snel thuis zullen voelen en op jullie eigen manier een bijdragen zullen gaan leveren aan onze universitaire gemeenschap. Wij hebben 'high hopes' als het over jullie gaat, en jullie hebben die vast ook over ons. We gaan proberen er samen iets heel moois van te maken. En tenslotte als laatste maar niet als minste, alle 'oude' collega's en studenten hier aanwezig. Goed om jullie na een lange, warme zomer weer te zien. Uitgerust en een beetje bruiner.

Voor jullie staat een blije en hoopvolle rector, die zin heeft in het komende jaar en optimistisch is over alle mooie kansen die dit jaar zeker op ons pad zullen komen.

Vorig jaar hebben we allemaal verschrikkelijk hard gewerkt, er is geweldig veel werk verzet, en op de valreep heeft dat werk zijn eerste vruchten afgeworpen.

In juni is het accreditatiepanel ons onderwijs komen evalueren en zij zijn met een heel positief gevoel vertrokken: er waren mooie woorden voor onze opleidingen in het algemeen, twee wil ik in het bijzonder noemen: men vond dat wij doen wat wij zeggen / uitdragen (money mouth), wij zijn getypeerd als een lerende organisatie, bereid tot reflectie en bereid daarnaar te handelen en daarin zijn wij een voorbeeld voor velen genoemd.

Erkenning door je 'collega's' is heerlijk en bevredigend. Erkenning door studenten is zo mogelijk nog beter. Niet alleen zijn we in 2012 topopleiding geworden, maar we hebben ook een geweldige groei doorgemaakt. Vele malen groter dan het Nederlands gemiddelde. Ik vertaal dat als dat studenten via folders, posters en de open dagen hebben gezien, gehoord en ondervonden wat wij hen kunnen bieden, en dat vinden ze de moeite waard om voor te komen. Juist nu ook voor studenten goed kiezen zo belangrijk is geworden, is dat iets om je over te verheugen. Dank jullie wel, nieuwe studenten hier in deze zaal, voor het geschonken vertrouwen. Ik beloof dat wij niet lichtzinnig met jullie toekomst om zullen gaan en dit vertrouwen met alles wat wij in huis hebben gaan proberen waar te maken, zodat jullie in deze prachtige universiteit academisch en als persoon kunnen groeien en bloeien.

Komend jaar is in veel opzichten bijzonder, het meest bijzonder is dat wij ons lustrum gaan vieren. In januari 2014 bestaat de universiteit 25 jaar. En dat gaat niet ongemerkt voorbij. We beginnen in januari met een extra feestelijke Diesviering waar wij drie eredoctoraten gaan uitreiken, gevolgd door een mooi internationaal congres over de mogelijkheid tot een betekenisvol leven in een rechtvaardige samenleving. In het voorjaar vieren we de Alumnidag met een reünie voor oud medewerkers en studenten, in mei/juni komt er een groot personeelsfeest en in september komt er een studentencongres met daaraan gekoppeld een stevig feestje. Op die manier hopen we heel 2014 een beetje feestelijk te houden.

Ter ere van het lustrum zijn we ook *druk* bezig met het inrichten van een interactieve website, die de geschiedenis van de UvH probeert te vangen in woord en beeld. Juist in deze dynamische tijden (en je kunt rustig zeggen dat dit dynamische tijden zijn) is het belangrijk je verleden te kennen, zodat je weet wat je kern is en welke onvervreembare waarden je houvast geven. Als je jezelf bijna dagelijks opnieuw moet uitvinden, is het goed om ook een groter plaatje in je hoofd te hebben, ons regelmatig te realiseren wie we zijn en waar we voor staan.

Dit jaar beginnen we met het vormgeven van de komende 25 jaar. Dat doen we onder andere door het opstellen van een nieuw strategisch plan. Niet voor 25 jaar, maar elk nieuwe etappe van de reis begint met weer een eerste stapje.

Nadenkend over de toekomst komt bij mij vooral het woord participeren op, beter Nederlands is 'deelnemen, deelnemen aan, je deel nemen ...'. Het gaat over je deel / nemen. Onderdeel uitmaken van..... Wij zijn niet *alleen* verantwoordelijk voor wat er hier op de UvH gebeurt, maar ook voor de 'buitenhumanistiek' (Een woord dat ik hoorde van Bianca Lugten, en dat mooi verwoordt waar ik zelf ook voor sta.) Wij zijn als UvH-ers ook verantwoordelijk dat de humanistische waarden die wij vertegenwoordigen in de maatschappij, in organisaties en in politiek worden gehoord. Dat doe je onder andere door deel te nemen aan, door onderdeel te zijn van deze instituties.

Naast deel / onderdeel is er ook het werkwoord nemen. Nemen is een sterk woord, met tegenwoordig aardig wat negatieve connotaties (grijpen, graaien, ten koste van de ander) . Maar soms moet je iets nemen, want het wordt je niet gegeven. In tijden van crisis moet je actiever dan ooit werken aan het bereiken van je doelen, zeker als die doelen zich niet gemakkelijk in economische winst laten vertalen. Wat je echt wil bereiken, moet je toeëigenen, moet je voor een deel nemen!

De UvH verzorgt prachtig onderwijs, de UvH doet belangrijk onderzoek op maatschappelijk uiterst relevante thema's. Wij gaan dan ook de komende jaren vol overtuiging deelnemen aan het academische en maatschappelijke discours.

Ook voor onze studenten is deelnemen belangrijk. Dat is dus jullie taak, je deel te nemen en deel te nemen in deze organisatie, in onderwijs en in onderzoek, om te groeien als academische professional en als mens. De UvH bereidt

jullie voor om op een zinvolle wijze deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Op dit moment is de druk heel hoog om alleen nog maar te studeren en snel klaar te zijn. In principe is dat geen verkeerd streven, maar we slaan altijd zo door in Nederland. Samen met jullie zullen we op zoek moeten naar de gouden weg, de balans tussen een goed studietempo en de mogelijkheden onderzoeken om ook daarbuiten iets te betekenen, om door jullie activiteiten buiten het onderwijs deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Om nu en later jullie talent en kennis op een goede manier in te kunnen zetten op een relevante plek, zodat onze missie van een zinvol leven voor alle mensen in een humane samenwerking, ook door jullie werk, steeds een stapje dichterbij kan komen. Wij leiden onze studenten immers niet op om thuis te blijven zitten, maar om deel te nemen aan de samenleving.

Hoe gaan we de toekomst zodanig vorm geven dat wij deel kunnen blijven nemen? Hoe houden we ons staande in een snel veranderende omgeving, waar het ideaal van de autonome, zelfdenkende, zichzelf realiserende mens fors aan glans verliest, waar het ambt wordt wegbezuinigd, waar zelfs wordt gesproken over het mislukken van het humanistisch ideaal (zaterdag weer in *De Volkskrant*)?

Dat doe je door anderen *deel te laten nemen* aan deze gemeenschap, door in contact te komen met onze omgeving (stakeholders). Universiteiten hebben een grote autonomie in het bepalen van de inhoud van hun onderzoek en hun onderwijs werk. Van die autonomie hebben wij altijd dankbaar gebruik gemaakt. Meer dan tevoren is het echter onze taak geworden om niet vanuit onze eigen professionele / academische opvattingen te

bepalen wat goed is voor de ander, maar veel meer in dialoog met de omgeving, studenten, werkvelden, het Humanistisch Verbond, met de politiek tot goede inhouden te komen.

Gisteren zag ik *Zomergasten* waar Daan Roosegarde een geweldig fragment liet zien, waarin een Franse designer uitlegt hoe je dat doet aan de hand van een loopje. Kijk niet naar je navel, kijk om je heen, dan zie je eerst de ander en kan de dialoog beginnen, dan kijk je nog wat hoger en dan zie je de grote wijde wereld waarvan *je deel uitmaakt*. En dan pas kun je zelf ook deelnemen en je stempel drukken.

Een van de manieren om erachter te komen hoe we ons streven naar verder deelnemen de komende jaren vorm kunnen geven, is door te gaan kijken bij andere organisaties die voor dezelfde vragen staan. En dat is ook wat we vandaag doen. We gaan kijken in de keuken van het ziekenhuis in de overtuiging dat ook de UvH daarvan iets kan leren. Niet om het recept 1 op 1 over te nemen, maar om het goede te behouden en er onze eigen smaak aan te geven.

Dit jaar begint Zorgethiek en Beleid voor het eerst als master aan de UvH. Alle docenten hebben Tilburg achter zich gelaten en zijn nu aan de UvH verbonden. ZeB neemt deel aan het project lief ziekenhuis, een groot project van het EZ met als doel te streven naar meer menslievende zorg. En dat doen ze onder andere door beter te leren luisteren naar de patiënt. Door de patiënt weer in het centrum van de aandacht te brengen. Dat lijkt me een houding waarvan ook wij iets kunnen leren. Meer gericht leren zijn op de buitenwereld in de driehoek van overheid,

markt en burgers, waarin wij ons als universiteit bevinden. Om zo deel te nemen aan de maatschappij, een bijdrage te leveren aan een humane samenleving en de kans op zinvol leven voor iedereen elke dag een klein beetje dichterbij te brengen.

Aan het einde van mijn inleiding gekomen, leid ik u nog even door het programma van vandaag. Eerst zal prof. dr. Bart Berden, hoogleraar ziekenhuisbeleid aan Tilburg University en voorzitter Raad van Bestuur van het St. Elisabethziekenhuis in Tilburg de openingsrede uitspreken. (16.10) Daarna volgt een muzikaal intermezzo, waarna de beide masterstudenten Zorgethiek en Beleid Sara Naghib (arts intensivist) en Jeannet van de Kamp (MA) een column voordragen. Na het tweede muzikaal intermezzo beginnen we een nieuwe traditie, namelijk de feestelijke uitreiking van de Onderwijs Kwalificaties door de coördinator Marco Otten. En tenslotte zal ik het geheel kort afsluiten.